

Dvouvýběrový t-test – řešení.

Datový soubor FOSFOR.

Při studiu faktorů ovlivňujících výnos pšenice bylo analyzováno chemické složení sušiny obilných listů. V datovém souboru jsou uvedeny obsahy fosforu (P, mg/kg sušiny) v listové sušině rozdělené podle současného množství hořčíku (Mg) takto: P1 jsou listy s „malým“ obsahem hořčíku a P2 jsou listy s „velkým“ obsahem hořčíku. **Ptáme se**, jaký je rozdíl v obsahu fosforu mezi těmito skupinami a zda je tento rozdíl statisticky významný.

Průměrné obsahy fosforu ve skupinách jsou P1: 46.5 mg/kg a P2: 52.7 mg/kg sušiny.

Rozdíl v obsahu fosforu je 6.26 mg/kg.

Nulová hypotéza: $\mu_{P1} = \mu_{P2}$,

slovy: střední hodnota obsahu fosforu v „populaci“ P1 je shodná se střední hodnotou obsahu fosforu v „populaci“ P2 (nebo: populační průměr obsahu fosforu...). Testuji skutečné (neznámé, populační) parametry. Není správné psát, že průměr(P1) = průměr(P2), protože to jsou známé hodnoty (odhady) a vidím, že se nerovnájí.

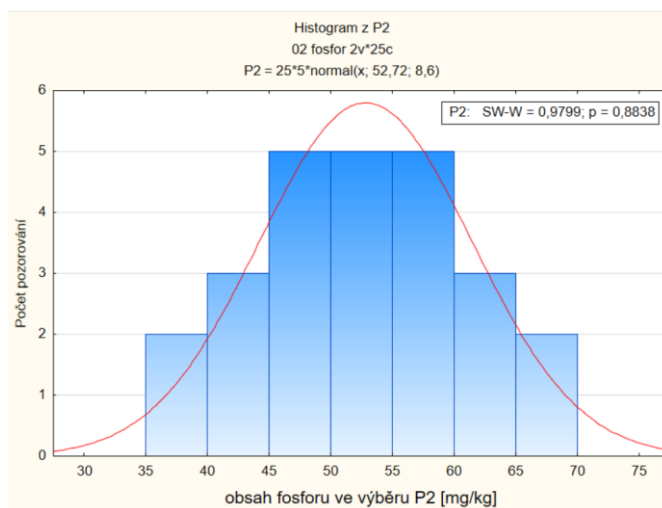
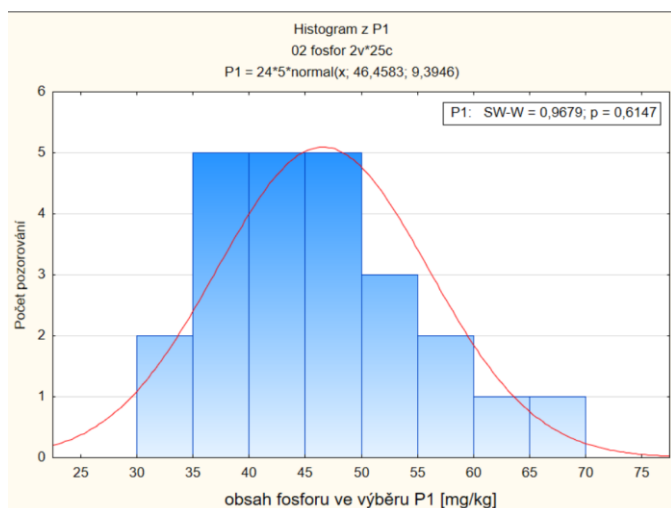
Volba testu: pokud budou splněny předpoklady, použiju dvouvýběrový t-test. Při nesplněných předpokladech pro t-test použiju neparametrický Mann-Whitneyův (též Wilcoxonův) test.

Předpoklady pro parametrický t-test: jsou splněny včetně shody variancí.

Nezávislost – musí být zahrnuta ve sběru dat, teď už ověřit nelze.

Každý ze souborů pochází z **normálního rozdělení**: histogram, kvantilový (pravděpodobnostní) diagram, otestovat, například Shapirův-Wilkův test normality.

Shodnost rozptylů: testuji F-testem. Pokud rozptyly (variance) nejsou shodné, můžeme použít Welchovo přibližné t [záložka Možnosti, volba t-test se samostatnými odhady rozptylů].

	F-poměr Rozptyly	p Rozptyly
30	1,193335	0,669579

Shapirův-Wilkův test pro oba výběry nezamítá hypotézu o tom, že data pocházejí z normálního rozdělení, předpoklad je splněn.

F-test nezamítá hypotézu o shodnosti rozptylů, předpoklad je splněn. Nulová hypotéza přesněji: poměr rozptylů je roven jedné.

Výsledek t-testu: Testová statistika $t = -2.44$, porovnávám ji s t-rozdělením se 47 stupni volnosti, $p = 0,019$. Na hladině $\alpha = 0,05$ (nejvyšší povolená chyba 1. druhu) **zamítám** platnost hypotézy o shodnosti středních hodnot, protože $0,019 < 0,05$.

T-test pro nezávislé vzorky (O2 fosfor)
 Pozn.: Proměnné byly brány jako nezávislé vzorky

Skup. 1 vs. skup. 2	Průměr skup. 1	Průměr skup. 2	Hodnota t	sv	p	Poč.plat. skup. 1	Poč.plat. skup. 2	Sm.odch. skup. 1	Sm.odch. skup. 2	F-por Rozp
P1 vs. P2	46,45833	52,72000	-2,43523	47	0,018731	24	25	9,394629	8,600000	1,19

Grafická prezentace: oblíbené jsou krabicové grafy (přestože v přednášce se neobjevily...). Histogramy ukazují více informací o (normálním) rozložení dat, ve výsledcích ale oceníme spíše snadné vizuální porovnání hodnot mediánů či průměrů tak, jak to nabízí box-plot.

